

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI ÉMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-4232-43/2023. számú ügyben

Az iskolaórség rendszerének átfogó vizsgálata során a Hódmezővásárhelyi SZC Szentesi Zsoldos Ferenc Technikumban tett helyszíni látogatással összefüggésben

(előzményi ügy: RI-AJBH-696/2023)

Előadó: Dr. Martikán Erzsébet

Érintett szervek: - Hódmezővásárhelyi SZC Szentesi Zsoldos Ferenc Technikum, Szentes
- Országos Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Főosztály Iskolapartnerségi Osztály
- Csongrád-Csanád Vármegyei Rendőr-főkapitányság

2023.

A vizsgálat megindítása

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) alapján a Rendőrség a nevelési-oktatási intézmények rendjének fenntartását – a nevelési-oktatási intézmény területén tanítási időben – iskolaőrség útján biztosíthatja. A köznevelési és szakképzési intézmény kérésére, együttműködési megállapodás alapján intézményenként egy fő, a Rendőrség munkavállalói állományában lévő iskolaőr látja el szolgálatát.

Az iskolaőr a rendőrségi törvényben meghatározott feladatokat ellátó, kényszerítő eszközzel felszerelt, sajátos jogokkal felruházott, szolgálati egyenruhával és szolgálati igazolvánnyal rendelkező személy, aki az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervvel munkaviszonyban áll. Feladata, hogy az adott intézmény tanulói, pedagógusai, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottai biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekményeket megelőzze, azokkal szemben megfelelően intézkedjen, biztosítva ezzel a köznevelési feladatok zavartalan ellátását. Az iskolaőr az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) irányítása alatt működik, intézkedéseinél az Rtv. szerinti jogorvoslati rendszer érvényesül. A 2020. szeptember 1-jétől működő iskolaőrség tevékenysége – lévén az intézkedéskezdeményszerzési és kényszerítőeszköz-alkalmazási lehetőséggel rendelkezik a diákokkal szemben – markánsan érinti a nevelési-oktatási intézményben tanuló gyermekek alapvető jogait.

Vizsgálati és eljárás-indítási lehetőségeimet az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. §-a határozza meg. E § (1) bekezdésének f) pontja szerint vizsgálati hatáskörömbé tartoznak a rendvédelmi szervek. E § (4) bekezdése rögzíti továbbá *ex officio* eljárási jogosultságomat. A hivatkozott jogszabályhely szerint a hivatalból indított eljárás természetes személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érintő visszasság kivizsgálására vagy egy alapvető jog érvényesülésének átfogó vizsgálatára irányulhat. Mindemellett kiemelendő, hogy – különösen hivatalból indított eljárások lefolytatásával – megkülönböztetett figyelmet fordítok a gyermekek jogainak a védelmére.¹

A fentiekre tekintettel a Csongrád-Csanád vármegyei iskolákban szolgálatot teljesítő iskolaőrök tevékenységének átfogó vizsgálata céljából 2023. november 7-én hivatalból vizsgálatot indítottam.

A hivatalból indított vizsgálat keretében munkatársaim – az Ajbt. 21. §-ának (1) bekezdés d) pontja, valamint 22. §-a alapján, helyszíni látogatás keretében – több olyan oktatási intézményt is felkerestek, illetve a jövőben fel fognak keresni, amelyekben iskolaőr működik. Ebben a jelentésben a *Hódmezővásárhelyi SZC Szentesi Zsoldos Ferenc Technikumban* szolgálatot teljesítő iskolaőr tevékenységét érintő helyszíni látogatás megállapításait összegzem.

A látogatás időpontja: 2023. november 20.

A látogatás résztvevői: Dr. Martikán Erzsébet és Gábor Brigitta

Az érintett alapvető jogok és alkotmányos elvek

- Az emberi méltósághoz való alapvető jog [Alaptörvény II. cikk]
- Az oktatáshoz való jog: *„Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez. Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető*

---

¹ Ajbt. 1. § (2) bekezdés b) pont

középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.” [Alaptörvény XI. cikk (1)-(2) bekezdés];

- A gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való joga: „*Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.*” [Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés];
- A testi és lelki egészséghez való jog: „*Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.*” [Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdés].

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye;
- A Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény, (a továbbiakban: Gyermekjogi Egyezmény);
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.);
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, (a továbbiakban: Gyvt.);
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Köznev. tv.);
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.);
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.);
- A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.);
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat);
- Az iskolaőrökről szóló 27/2020. (VII. 17.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet);
- Az iskolaőség tevékenységéről szóló 19/2020. (IX. 10.) ORFK utasítás (a továbbiakban: ORFK utasítás).

A megállapított tényállás

Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala Rendészeti Főigazgatóságának (a továbbiakban: Hivatal) munkatársait a **Hódmezővásárhelyi SZC Szentesi Zsoldos Ferenc Technikum** (6600 Szentes, Szent Imre utca 1.; a továbbiakban: Iskola) intézményvezető-helyettese, az Iskolában szolgálatot teljesítő iskolaőr, valamint a koordinátor fogadta, akik beszámoltak az iskolaőri tevékenységgel kapcsolatos tapasztalataikról, észrevételeikről.

Az iskoláról

Hódmezővásárhely megyei jogú város az ország délkeleti részén. *Csongrád-Csanád vármegye* második legnagyobb népességű és *Magyarország* második legnagyobb területű települése, a *Hódmezővásárhelyi* járás székhelye.

A *Hódmezővásárhelyi SZC Szentesi Zsoldos Ferenc Technikum* technikum, szakképző iskola melynek feladata az általános műveltséget megalapozó, érettségi és szakmai vizsgára, valamint felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére felkészítő nevelés és oktatás biztosítása, a munkába álláshoz és az önálló életkezéshez szükséges ismeretek nyújtása. Szakképző intézményként olyan versenyképes kínálatot várja a tanulókat, amelyek biztosítják, hogy képességeiknek, érdeklődésüknek személyiségüknek megfelelően tanulhassanak. Korszerű technikumként széles alpműveltséget nyújt, s egyenrangúan kezeli a közismereti, a szakmai előkészítő és a speciális szakmai képzést. Szakképző iskolaként az ágazati szakmai alapozás

után meghatározott irányú speciális szakmai képzést biztosít. Az érettségi vizsgával minden irányban fenntartja a továbbhaladás lehetőségét, s felkészít a szakirányú továbbtanulásra is. A jelenlegi technikum programját alapvetően meghatározzák a közismereti tantárgyak kerettantervei, valamint a szakmai tantárgyak esetén a képzési kimeneti követelmények és programtervek.

A szakképző iskolai program alapját az Oktatási Hivatal honlapján megjelent központi kerettanterveken alapuló helyi tanterv, valamint a szakmák központi programjai képezik. Az iskola képzési céljai és funkciói a fent részletezett önmeghatározásból adódnak. A kimeneti szakmai képesítéseket az iskola jogi és szakmai jogosítványai, illetve a mindenkori piactudomány változó igényei befolyásolják. Az Iskola küldetésének tekinti a jelen gazdasági helyzethez igazodva a munkaerőpiac által igényelt tudásalapú szakemberek képzését számos ágazati területen.

Az intézmény olyan szakembereket nevel, akik megállják a helyüket a mai elvárásoknak megfelelően a munkaerőpiacon. Megfelelő szakmai tapasztalatszerzés után önálló cégalapításra is képesek és munkaadói, illetve gyakorlati képzőhelye legyenek a feltörekvő nemzedéknek. Gyakorlati képzések megvalósulásában közvetlen kapcsolatot alakítottak ki a Szentesi Ágazati Képzőközponttal. Több környékbeli és helyi székhelyű vállalkozás együttműködik, mint duális partner a gyakorlati szakmai oktatás megvalósulásában. Az intézményben három épületben folyik a szakmai oktatás.²

Az Iskola fenntartója a *Kulturális és Innovációs Minisztérium*.

Az intézményvezető-helyettes elmondása szerint 605 diák tanul az Iskolában nappali tagozaton, továbbá azt is hozzátette, hogy 114 diák sajátos nevelési igényű, 33 fő pedig beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló. Beszámolója alapján a diákok közül 18 fő hátrányos helyzetű, illetve további 18 fő halmozottan hátrányos helyzetű. Az intézményvezető-helyettes előadta azt is, hogy jelenleg 49 főállású pedagógus, 2 részállású pedagógus, illetve 9 óraadó pedagógus segíti a diákok oktatását és nevelését.

Az Iskolában 2020. szeptembere óta működik az iskolaőri intézmény, amelynek bevezetéséről az intézményvezető döntött a tantestülettel együtt. A jelenlegi iskolaőr 2023. szeptembere óta teljesít szolgálatot az intézményben. Az intézményvezető-helyettes beszámolója szerint az Iskola nagy létszáma miatt napi szinten fordulnak elő konfliktusok a diákok között, amely miatt szükség volt az intézmény bevezetésére.

Az iskolaőri tevékenységről, valamint az intézményvezető-helyettesi észrevételekről

Az Iskolában Sz. P. iskolaőr teljesít szolgálatot, aki helyi lakos.

Az iskolaőr elmondta, hogy rendelkezik a feladatellátásához szükséges technikai eszközökkel, illetve biztosított számára zárható szekrény, számítógép, mobiltelefon, valamint internet-elérési lehetőség. Az előírt felszerelések – a formaruha, a rendőrbot, a vegyi eszköz és a bilincs – garantáltak az iskolaőr részére.

Az iskolaőr reggel 6.15-kor érkezik meg, majd magára ölti a formaruhát, ezt követően pedig bejelentkezik a SharePoint rendszeren, és felveszi a koordinátorral a kapcsolatot. Az iskolaőri szolgálat időtartama tanítási időben reggel 6.30-tól délután 14.30-ig tart. Kifejtette, hogy reggelente mindig tesz egy nagyobb kört az intézmény ellenőrzése céljából, majd a bejáratnál fogadja az érkező diákokat, akik közül az első már 7 óra előtt megérkezik. Állítása

---

² <https://www.eotvos.hiszk.hu/kozerdeku> (letöltve: 2023.11.23.)

szerint megvárja, míg bemennek, majd átmegy a „B” épületbe, ahol 12.30-ig tartózkodik. Ezután visszamegy az „A” épületbe.

Az iskolaőr az iskolaőri képzéssel elégedett, úgy véli, hogy rendelkezik a feladatellátáshoz szükséges ismeretekkel, megfelelő alapokat kapott, azonban észrevételként fogalmazta meg, hogy lehetne intenzívebb a képzés. Kifejtette, hogy elsősegélynyújtás képzésen is részt vett, illetve továbbképzésen is volt, ahol tájékoztatták az alapvető jogok biztosának szerepéről is a panasztételi lehetőségek vonatkozásában.

Az iskolaőr elégedett a munkakörülményeivel, hosszú távra tervezi szolgálatát. Arra a kérdésre vonatkozóan, hogy ilyen munkakörülményekre számított-e a szolgálatba lépése előtt, azt nyilatkozta, hogy pozitívan csalódott.

Az iskolaőr beszámolt arról is, hogy a diákok gyakran fordulnak hozzá segítségért, például szólnak neki, ha egészségügyi problémáik vannak, illetve, ha a diáktársaik piszkálják őket.

Az iskolaőr állítása szerint a munkába állása óta jelentős-köteles intézkedésre, valamint kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor.

Az intézményvezető-helyettes elmondta, hogy az Iskolában leginkább a diákok közötti feszültség a jellemző, illetve azt is hozzátette, hogy a 9. évfolyamon tanuló diákokkal fordulnak elő leginkább problémák.

Az intézményvezető-helyettes és az iskolaőr beszámolója alapján az iskolaőri tevékenységgel kapcsolatban panasz, illetve egyéb negatív észrevétel nem érkezett. Az intézményvezető-helyettes kifejtette, hogy az oktatók és a szülők is pozitívan állnak hozzá. Az intézményvezető-helyettes állítása szerint a diákok néha nehezményezik, hogy rájuk szól az iskolaőr.

Az intézményvezető-helyettes beszámolója szerint az Iskolában van egy speciális osztály – dobbantó csoport – amelynek tagjai „túlkoros diákok”, akik a leginkább problémás tanulók. Ennek okán a pedagógusok nyitott ajtónál tartanak nekik órát, a tanterem előtt pedig az iskolaőr szokott állni. Véleménye szerint ez visszatartó erővel bír.

Az intézményvezető-helyettes arra a kérdésre, hogy a formaruha és a kényszerítő eszközök látványa váltott-e ki bármilyen félelmet vagy szorongást a diákoknál – különös tekintettel a sajátos nevelési igényű tanulókra –, elmondta, hogy nem tapasztalható ilyen magatartás.

Az intézményvezető-helyettes teljes mértékben elégedett az iskolaőri intézménnyel, úgy gondolja, hogy az intézmény bevezetése jó döntés volt, javult a biztonságérzet az Iskolában.

Az intézményvezető-helyettes észrevételként fogalmazta meg, hogy hasznos lenne, ha az iskolaőr nagyobb hatáskörrel rendelkezne, és nemcsak az Iskola területén láthatná el szolgálatát, hanem – szükség esetén – akár kimehetne az épület elé is.

A vizsgálat megállapításai

1. Az iskolaőri tevékenység ellátásának feltételei tekintetében

Az Rtv. 10/A. §-ának (2) bekezdése rögzíti, hogy az iskolaórsgéget az érintett nevelési-
oktatási intézmény igényeinek megfelelően úgy kell megszervezni, hogy az biztosítsa az adott
nevelési-oktatási intézmény pedagógusai, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő
alkalmazottai, illetve oktatói nemzeti köznevelésről szóló törvényben, illetve szakképzésről
szóló törvényben meghatározott feladatainak zavartalan ellátását, a sérelmekre elkövetett
jogellenes cselekmények megelőzését.

Az Rtv. 10/B. §-ának megfelelően az iskolaőr feladatai ellátáshoz szükséges tárgyi
eszközök egy részének, valamint a saját használatra szolgáló helyiségnek a biztosítása az adott
nevelési-oktatási intézménnyel kötött együttműködési megállapodás tárgya.

A BM rendelet és az ORFK utasítás vonatkozó normái értelmében az iskolaórsgé
szervezése, a BM rendelet 7. számú melléklete szerinti formaruházat és felszerelési eszközök
biztosítása és utánpótlása, 8. számú melléklete szerinti szolgálati igazolvány biztosítása, az
iskolaőri tevékenység egyéb feltételeinek megteremtése, továbbá az iskolaőrök kiválasztása és
képzése az ORFK és a vármegyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság feladata.

A Hszt. 287/C. §-ának (22) bekezdése szerint az iskolaőr a nevelési-oktatási
intézményben az iskolaőri feladatok ellátását akkor kezdheti meg, ha – a munkáltató által
meghatározott határidőn, de legfeljebb a munkaviszony létesítésétől számított kilencven napon
belül – sikeres iskolaőri vizsgát tett

- a) a törvényben részére meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök
alkalmazásával kapcsolatos elméleti ismeretekből, azok gyakorlati alkalmazásából,
- b) a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási
rendszeréről szóló törvényben, valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló törvényben
meghatározott rendelkezések ismeretéből, valamint
- c) alapvető pedagógiai és gyermekpszichológiai ismeretekből.

A BM rendelet 3. §-ának (1) bekezdése szerint a munkaköri követelmények érvényre
juttatása, a jelentkező iskolaőri tevékenység ellátására való alkalmasságának megállapítása
érdekében az egészségügyi, pszichológiai alkalmasságot, valamint a fizikai állóképesség
követelményeinek való megfelelést a munkaviszony létesítését megelőzően és annak fennállása
alatt és az e rendeletben foglaltak szerint időszakosan visszatérően vizsgálni és minősíteni kell.

A helyszíni látogatás során a Hivatal munkatársai meggyőződtek arról, hogy az iskolaőr
rendelkezik a feladatellátáshoz szükséges formaruházattal, felszerelési eszközökkel, valamint
saját helyiséggel és ahhoz tartozó egyéb szükséges eszközökkel. Az iskolaőr maga is úgy
nyilatkozott, hogy a feladatellátás körülményei megfelelőek.

A rendelkezésre álló információk és az iskolaőr beszámolója alapján elmondható, hogy
az iskolaőr a Hszt. szerinti szükséges képzést sikeresen elvégezte, tevékenysége ellátására
alkalmas. Ennek tényét a következők is erősítik:

- az iskolaőr beszámolójából kitűnt, hogy maradéktalanul tisztában van a jogszerű
intézkedési lehetőségeivel, azok korlátaival;
- az elsajátított kommunikációs eszközökkel sikerrel kezelt olyan konfliktusokat békés
úton, amelyek akár komolyabb atrocitásokhoz is vezethettek volna;
- a gyermekek az iskolaőr tekintélyét elfogadták, mindemellett pedig bizalommal
viseltetnek iránta, fordulnak hozzá akár segítségkérés okán, akár pusztán kíváncsiságból.

2. Az iskolaőri tevékenység ellátása vonatkozásában

A Gyermekegyezmény 6. cikkének 2. pontja értelmében a részes államok a lehetséges legnagyobb mértékben biztosítják a gyermek életben maradását és fejlődését. Az 1. cikk alapján gyermeknek tekintendő az a személy, aki tizennyolcadik életévét nem töltötte be, kivéve, ha a reá alkalmazandó jogszabályok értelmében nagykorúságát már korábban eléri. A 19. cikk 1. pontja rögzíti, hogy a részes államok megtesznek minden arra alkalmas, törvényhozási, közigazgatási, szociális és nevelési intézkedést, hogy megvédjék a gyermeket az erőszak, a támadás, a fizikai és lelki durvaság, az elhagyás vagy az elhanyagolás, a rossz bánásmód vagy a kizsákmányolás – ideértve a nemi erőszakot is – bármilyen formájától mindaddig, amíg szüleinek vagy valamelyik szülőjének, illetőleg törvényes képviselőjének vagy képviselőinek, vagy bármely más olyan személynek, akinél elhelyezték, felügyelete alatt áll. Ugyanezen cikk 2. pontja alapján ezek a védelmi intézkedések szükség szerint olyan hatékony eljárásokat foglalnak magukban, amelyek [...] a fentebb leírt rossz bánásmód eseteiben hozzájárulnak a cselekmény felismeréséhez, bejelentéséhez, a jelentés illetékes helyre juttatásához, vizsgálatához, kezeléséhez és az esetek figyelemmel kíséréséhez; szükség szerint magukban foglalják a bírói beavatkozással kapcsolatos eljárást is. A 28. cikk 2. pontjának megfelelően a részes államok megtesznek minden alkalmas intézkedést annak érdekében, hogy az iskolai fegyelmet a gyermeknek, mint emberi lénynek a méltóságával összeegyeztethetően és a Gyermekegyezménynek megfelelően alkalmazzák.

A Gyvt. 6. §-a (4) bekezdésének megfelelően a gyermeknek joga van ahhoz, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön. Az (5) bekezdés rögzíti továbbá, hogy a gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal –, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyegetésnek és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak. E § (2a) bekezdése külön kiemeli továbbá, hogy a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez. A Gytv. 5. §-a, valamint a Ptk. 2:10. §-a értelmében gyermeknek tekintendő az, aki a tizennyolcadik életévét nem töltötte be, és törvényes házasságkötés útján sem vált nagykorúvá.

A Köznev. tv. 9. §-a értelmében a tanulók rendszeres nevelés-oktatása, az érettségi vizsgára, valamint a művészeti alapvizsgára történő felkészítése az iskola feladata.

Az Rtv. 10/A. §-ának (3) bekezdése rögzíti, hogy az iskolaőr a nevelési-oktatási intézmények rendjének fenntartásával össze nem függő kérdésben nem tehet javaslatot, és nem hozhat döntést.

Az Rtv. 10/A. §-ának (1) bekezdése alapján a Rendőrség a nevelési-oktatási intézmények rendjének fenntartását – a nevelési, oktatási intézmény területén tanítási időben – iskolaőrség útján biztosíthatja. Ugyanezen § előző pontban már hivatkozott (2) bekezdésének megfelelően az iskolaőr feladata, hogy biztosítsa az adott nevelési-oktatási intézmény zavartalan működését, megelőzze a jogellenes cselekményeket, illetve – figyelemmel az Rtv. 15-17. §-aiban foglaltak megtartására, a szükségesség és arányosság mércéjének megfelelően – intézkedjen azokkal szemben.

Az iskolaőr köteles a nevelési-oktatási intézmény, illetve a tanulók vagy az intézmény dolgozóinak biztonságát sértő vagy veszélyeztető személyt tevékenysége abbahagyására felszólítani. Ha az intézkedés alá vont személy az iskolaőr felszólításának nem tesz eleget, az intézkedő iskolaőr figyelmezteti, hogy szigorúbban lép fel. [Szolgálati Szabályzat 102/K. §]

Tehát az intézkedés megfelelő sorrendje: először felszólítás, ennek sikertelensége esetén a jogkövetkezményekre való figyelmeztetés, ha pedig ez sem vezet eredményre, a szükséges intézkedések megtétele.

A Szolgálati Szabályzat 102/I. §-a rögzíti ugyanakkor, ha az iskolaőr a nevelési-oktatási intézményben olyan jogsértő magatartást észlel, illetve olyan magatartást hoznak a tudomására, amely rendőri intézkedést tesz szükségessé, köteles arról a Rendőrséget értesíteni rendőri intézkedés kezdeményezése érdekében.

Az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat vonatkozó rendelkezései alapján az iskolaőr kizárólag a következő intézkedéseket teheti:

- a feladatai ellátásához szükséges mértékben felvilágosítást kérhet (Rtv. 32. §);
- bűncselekmény, szabálysértés, baleset, egyéb esemény helyszínét biztosíthatja (helyszín biztosítása, Rtv. 43. §);
- a biztonságot sértő vagy veszélyeztető személyt tevékenysége abbahagyására felszólítja (Szolgálati Szabályzat 102/K. §), e személyt igazoltathatja (Szolgálati Szabályzat 102/M. §);
- az erőszakos jogellenes cselekményen tetten ért személyt feltartóztatja, visszatartja (amíg a rendőrök ki nem érkeznek) (Szolgálati Szabályzat 102/N. §);
- a szabálysértési- vagy büntetőeljárás során lefoglalható/bizonyítékként felhasználható dolgot ideiglenesen elveheti (a rendőrök kiérkezéséig);
- veszélyhelyzet, önvészély-okozás vagy öngyilkossági kísérlet megakadályozása érdekében intézkedhet (speciális biztonsági intézkedés), iskolát lezárhat.

Az Rtv. szerinti kényszerítő eszközök közül kizárólag a következők alkalmazására van lehetőség [Rtv. 10/C. § (2)] (a biztonságot sértő vagy veszélyeztető tevékenység megszakítása érdekében, az azt elkövető személlyel szemben, illetve tettenérés esetén):

- testi kényszer (Szolgálati Szabályzat 102/Q. §), azzal, hogy az iskolaőr – szemben a testi kényszer általános szabályaival – ütést vagy rúgást nem alkalmazhat;
- bilincs (Szolgálati Szabályzat 102/R. §), azzal, hogy alkalmazására – szemben a bilincselés általános szabályaival – kizárólag a visszatartott személy szökésének, önkárosításának megakadályozása érdekében van lehetőség, főszabály szerint kizárólag előre helyzetben (amely alól csupán akkor tehető kivétel, ha valaki aktívan ellenszegül, illetve támadó magatartást tanúsít); továbbá
- vegyi eszköz, illetve rendőrbot (Szolgálati Szabályzat 102/S. §), azzal, hogy az nem alkalmazható terhes nővel vagy gyermekkorúval szemben (a jogos védelem esetét kivéve) [Rtv. 61. § (2)].

A fentiekén túl az iskolaőrt felvilágosítás-adási és segítségnyújtási kötelezettség is terheli, amely alapján a hozzáforduló számára – tőle elvárható módon – köteles felvilágosítást adni, segítséget nyújtani (Szolgálati Szabályzat 102/H. §).

A fentiek alapján elmondható, hogy az iskolaőr tevékenységének másodlagosan és korlátozottan része a különféle intézkedések megtételének, kényszerítő eszközök alkalmazásának a lehetősége. A korlátozottság egyaránt megjelenik:

- területi alapon (az adott nevelési-oktatási intézmény területe),
- időben (az iskolaőr tevékenysége a tanítási időre korlátozódik, nincs lehetősége ezen túl szolgálatba helyezni magát), valamint
- terjedelemben (a rendelkezésre álló intézkedések és kényszerítő eszközök fajtája, valamint azok alkalmazásának lehetősége és módja vonatkozásában).

Tevékenységének elsődleges funkciója a nevelési-oktatási intézmény rendjét megzavaró, mások jogait sértő vagy veszélyeztető cselekmények pusztá jelenléttel, illetve mediatív és békés jellegű intézkedéssel való megelőzése. Az iskolaőr tevékenysége

vonatkozásában markánsabban érvényesül az intézkedések, különösen pedig a kényszerítő eszközök alkalmazásának *ultima ratio* jellege, mint egy rendőr esetében, funkciója pedig alapvetően járulékos jellegű, azaz nem helyettesítheti a Rendőrség általános szabályok szerinti intézkedési kötelezettségét.

Az iskolaőr tevékenysége során az Rtv. 15-17. §-aiban rögzített arányosság és a fokozatosság elve alapvetés. Külön kiemelandő, hogy a Szolgálati Szabályzat 102/P. §-ának (4) bekezdése alapján kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, a „törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A helyszíni látogatás során elhangzott intézményvezető-helyettesi és iskolaőri beszámolók, valamint a rendelkezésre álló információk alapján elmondható, hogy az iskolaőr tevékenysége során maradéktalanul megtartotta az irányadó normatív szabályokat. Az iskolaőr eddigi fellépései során megtartotta a fokozatosság és az arányosság elvét, a felszólításon túl egyetlen alkalommal sem kezdeményezett intézkedést, kényszerítő eszköz alkalmazása pedig fel sem merült. Jelenlétével és tevékenységével aktívan hozzájárult ahhoz, hogy az Iskola zavartalanul működhessen, az intézményben tanuló gyermekek oktatáshoz, védelemhez és gondoskodáshoz, valamint a testi és lelki egészséghez való joga az Iskola területén, tanítási időben érvényesüljön.

A fenti megállapításaimra figyelemmel, az eljárásom keretében az Iskolában folytatott helyszíni látogatás során alapvető jogokkal kapcsolatos visszásságot nem tártam fel.

Budapest, 2023. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos